

CSOMA

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
KÖSZÖNTŐ	3
BEVEZETÉS	5
ÖRÖKSÉGÜNK	10
Műemlékek	11
Helyi védelem alatt álló épületek és egyéb objektumok	13
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK	15
Településközpont	16
Kossuth Lajos utca	17
Petőfi Sándor utca	18
Tervezett hétvégiházás üdülőterület	19
Gömbházas terület	19
Gazdasági-, Ipari területek	20
Különleges területek	21
Zártkertek	22
LAKOSSÁGI VÉLEMÉNYEK	23
ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	24
KERÍTÉSEK, KAPUK	33
KERTEK	34
HOMLOKZATKÉPZÉS	35
RÉSZLETEK	36
UTCÁK, TEREK	37
KERESZTEK	38
HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK	39
GÉPÉSZET	40
IMPRESSZUM	41

KÖSZÖNTŐ

Polgármesteri köszöntő!

Településünk valamennyi polgára nevében szeretettel köszöntöm Önt Csomában. Mikroklímájának köszönhetően a harmoikus, zamatos borok hazája, a Kapos folyó völgyében elterülő festői szépségű tájjal renjdelkező szőlőföldünk.

Csoma elkészített településképi arculati kézikönyvének összeállításával arra törekszünk, hogy olyan információkat osszunk meg az olvasóval, melyek segítik az itt élők, és az ide látogatók eligazodását a település értékeinek és lehetőségeinek megismerésében.

Az itt lakóknak segítséget adhat lakókörnyezetük helyi értékekhez igazodó fejlesztésében, az itt letelepedni szándékozók pedig céljainak megvalósításában.

Szüts András Ervin polgármester
2017. október

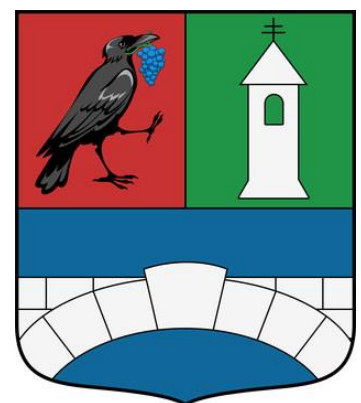

Az önkormányzat címere: Csoma címere vágott álló csücskös talpú pajzs, melynek felső része hasítással további két részre van osztva. A jobb oldali vörös mezőben, szájában kék szőlőfürtöt tartó, fél lábán álló, másikat előre nyújtó, lábának karmait szétterjesztő, balra fordult fekete varjú látható. A bal oldali zöld mezőben lebegtetett fehér torony áll, amelyen kettős kereszt látható. A címer alsó kék mezejében ezüsthíd ível át.

A címer jelentése: Csoma címere elsősorban a településre jellemző épületeket, és egy mondát mutat be. A varjú szimbólum a csomaiakról elterjedt varjú-legendát jelzi, erre utal a "Károg a varjú a jegenyén" című népdal is. A varjú szájában lévő szőlőfürt a szőlőtermesztésre utal.

A híd a település területén található, 1910-ben épített, egyik legrégebb Kaposon átívelő hidat ábrázolja, mely különleges technológiai eljárással készült. A lebegtetett fehér harangtorony a több mint 100 éves haranglábat mutatja.

CSOMA

Településképi Arculati
Kézikönyve

2017. október

BEVEZETÉS

Csoma környéke már ősidők óta lakott terület volt, erre utalnak a területén azonosított régészeti lelőhelyek, ahol római kori temetkezési helyet, a lengyel kultúra maradványait tárták fel.

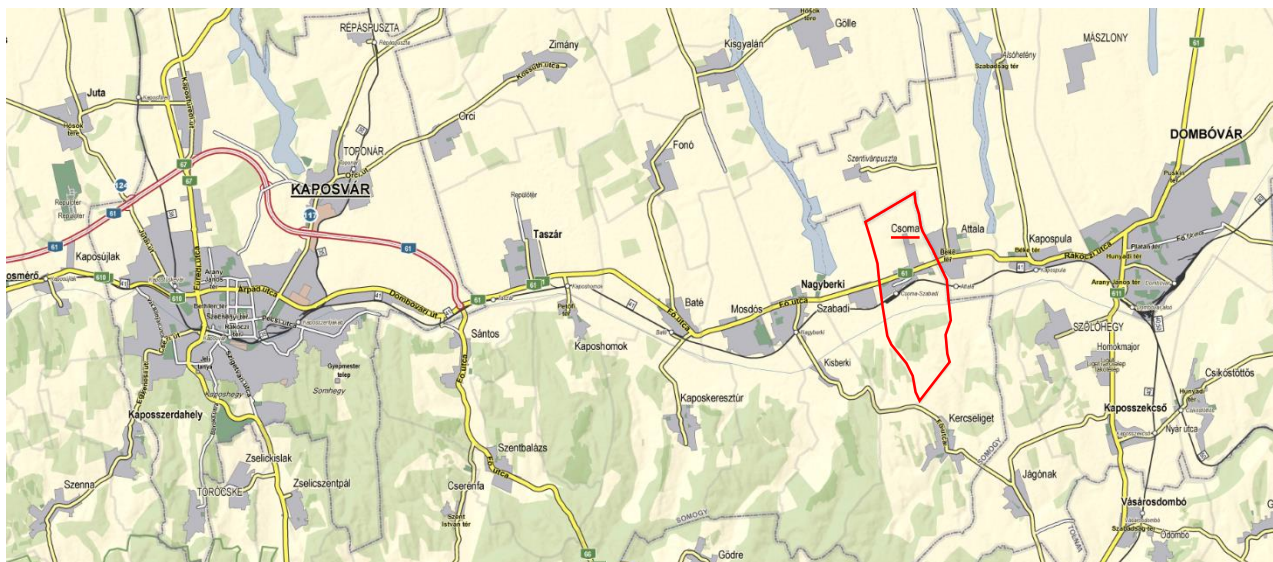
A kézikönyv próbál irányt mutatni a település struktúrájának, hagyományainak, jellegzetességeinek bemutatásával annak jövőbeni építészeti, utcafépí, arculati fejlesztéshez.

Bemutatja az olvasónak a táji, természeti és építészeti értékeket, hogy olyan házat, épületet tudjon felújítani, építeni, ami a településhez, és tágabb értelemben a település földrajzi és társadalmi adottságaihoz illeszkedjen.

Az ajánlás nem kötött szabályt jelent, hanem irányvonalat. Célja a valós értékek megismertetése, sokféleségének, variálhatóságának bizonyos esztétikai értékhatárok közötti, a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségeinek bemutatása. Az épületek mindig közvetlen kapcsolatban vannak szűkebb környezetükkel, közvetve a teljes régió összbenyomásával, stílusjegyeivel.

CSOMA BEMUTATÁSA

Csoma Somogy megye keleti tájegységén, a Kapos folyó völgyében, Somogy tolnai határán, Kaposvártól keleti irányban fekszik. A Kaposvár (22 km) és Dombóvár (7 km) városok között haladó 61. számú főközlekedési út szeli keresztül a község északi részét. Nagyságrendjét tekintve kistelepülésnek számít, egy kisebb mikrotérség részét képezi, melynek központja a körjegyzői székhely Nagyberki.

A település területe észak-déli irányban hosszabb, kelet-nyugati irányban keskenyebb, egykor cselédtelepülés volt. A település szerkezetét az ún. kettős utifalu típusába sorolhatjuk a községen hosszan átvezető 61-es út-, és a korábbi főútra, a Kossuth utcára szervezett beépítés miatt. Településszerkezetének másik domináns eleme a belterület déli részén átvezető vasútvonal.

Csoma elsősorban mezőgazdasági jellegű település, meghatározó múltjában és várhatóan jövőjében is a kertgazdálkodás, a szőlőművelés, az állattartás a területen visszaszorult. A település a jövőjét az idegenforgalomban, a helyi magángazdaságok fejlesztésében, a szomszédos településekkel való összefogásban látja. A természeti értékeit tekintve elsősorban a Zselic lankáit, a nyugodt falusi környezetet, a kialakuló horgásztavat említhetjük meg. Csomáról igazán elmondható, hogy megkapó táji környezet és változatos természeti adottságok jellemzik. Közlekedési szempontból jól elérhető. Szabadi községgel közös vasútállomása van. A 61-es számú főközlekedési út mentén fekszik, ebből adódóan azonban átmenő forgalma is jelentős.

A község északi határán terül el a horgászatra kialakított „csomai-horgásztó” mintegy 7 ha vízterületével. A tó mellett található egy igen érdekes építészeti stílus próbálkozásának „gyümölcse” az ún. „gömbház” épülete, melynek története a '90-es évek elejére nyúlik vissza. Érdeemes megnézni az épületet ill. meghallgatni a helyi emberek véleményét a történekről.

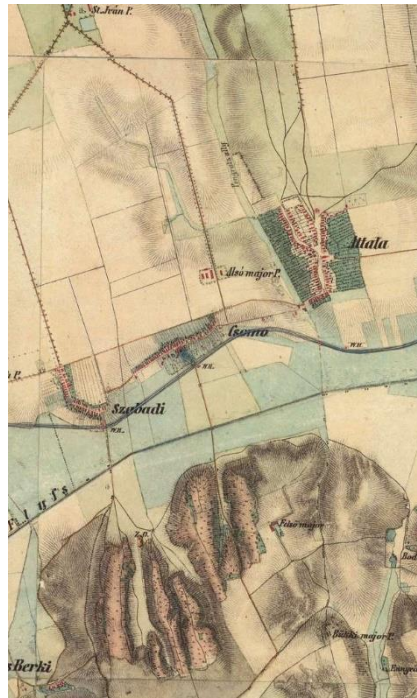
A községtől délre 3 km-es távolságba helyezkedik el a kiváló mikroklímájának köszönhetően harmónikus, zamatos borokat termő Öreg-hegy ill. mellette a Nagy-hegy melyek jó bortermő helyek. A szép, rendezett pincékben kiváló borok érlelődnek, melyek a túrázni, kirándulni vágyók részére rendelkezésre állnak.

A településen minden évben megrendezésre kerül a július 24-hez kötődő Szent Iván napi nyári napfordulókor az úgynevezett „Lámpásolás”, mely egyben falunapnak is mondható.

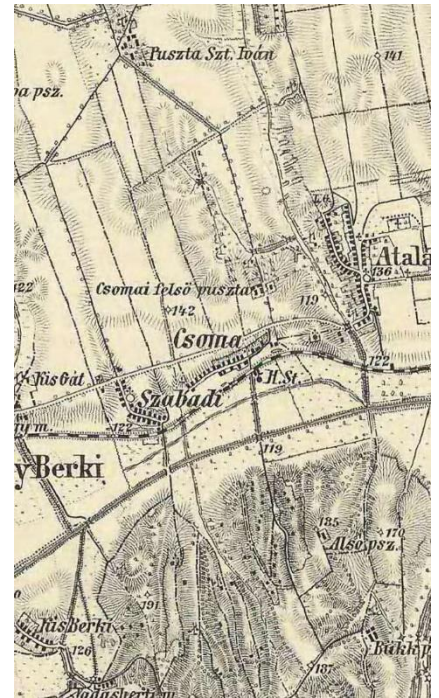
Csoma történelmi felméréseken

1.

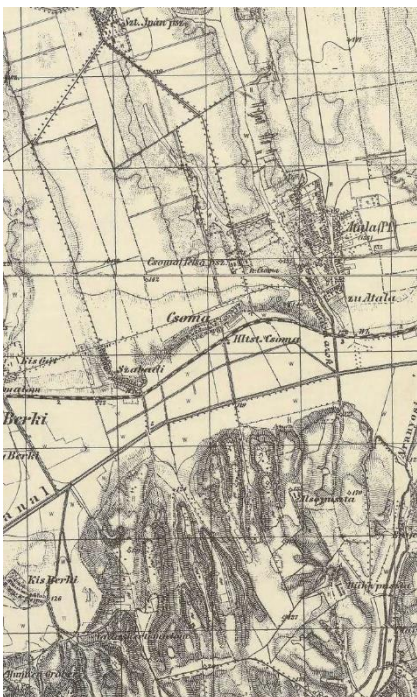
2.

3.

- 1.** Az Első Katonai Felmérés (1763-1787)
- 2.** A Második Katonai Felmérés (1806-1869)
- 3.** A Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

- 4.** Magyar Királyság (1869-1887)(1:25.000)
- 5.** Kataszteri térképek (XIX. század)
- 6.** Magyarország Katonai Felmérése (1941)

4.

5.

6.

ÖRÖKSÉGÜNK

A település környéke már ősidők óta lakott terület volt, erre utalnak a község határában azonosított régészeti leletek, melyek rézkori, népvándorláskori temetkezési helyekre, településnyomokra utalnak. A község nevének első okleveles említésével 1138-ban találkozhatunk, ekkor villa Cuma néven szerepelt, a dömösi prépostság tulajdonában állt és Tolna vármegyéhez tartozott. Nevének eredetéről biztosat nem tudhatunk. Egyes feltételezések szerint Choma személynévből származik. Később Csokma, terra Chukma, Chokma névvel fordult még elő. Középkori történetéről viszonylag kevesebbet tudunk. A török adórajstromban 1580 táján Csoma 8, 1695-ben 8 házzal szerepelt.

Az 1699 évi összeíráskor a község földesura Sankó Mihály vármegyei alispáni jegyző volt, földjein 14 jobbágyházat, 6 zsellércsaládot írtak össze, ez akkor mintegy 120 főt jelenthetett. A csomai uradalom 1726-ban, királyi adományként, Harrach Raymund gróf tulajdonába került, majd 1733-ban a Hunyady család birtokába, uradalmuk központja Kéthely volt. Ezidőtájt jelentős volt a sertéstartás és a méhészet, egy családra átlagosan 16 hold föld jutott.

A Hunyady uradalomban ekkor már fejlett lótenyésztés, juhászat, sertéstenyésztés folyt, de mellette szőlőtermeléssel borászattal is foglalkoztak a szántóföldi művelés mellett. A zselléresedés folyamata a gazdasági helyzet romlása következtében már a XIX. század végén megindult, az I. Világháborút követően pedig felerősödött. Elkeseredett parasztmozgalmak szerveződtek Csomában is. A XIX. század közepén 473, 1910-ben 538, 1932-ben 617 lakosa volt a falunak. A település gazdálkodásában jelentős változást hozott a Kapos szabályozása, mely 1829-ben kezdődött és 1835-re fejeződött be. A szabályozással még nagyobb területek váltak művelhetővé.

A község lakói magyarok és katolikus vallásúak voltak, az egyházközség a szomszédos attalai plébániához tartozott, ahol ekkor már volt templom, ezért kezdtek Csomában is saját templom építésébe. A XIX. század végén, XX. század elején falu lakói közül 12-en, a jobb élet reményében Amerikába vándoroltak. Az I. Világháború idején 75 személy vonult be, közülük 19-en haltak hősi halált.

Műemlékek

A településen országosan védett műemlék nem található.

- helyi védett épület
- egyéb helyi érték
- intézmény
- régészeti terület

- a: Ady Endre utca keleti oldal- külső
- b: Petőfi utca keleti része
- c: Ady Endre utca keleti oldal- belső
- d: Ady Endre utca, és Petőfi Sándor utca sarok
- e: Temetői út mellett
- f: Nyúlházi dűlő dél
- g: Nyúlházi dűlő észak

Régészeti jelentőségű területek

Csoma régészeti területei a település észak-keleti felében találhatók. Jelentős része a belterületen van, ahol lakóházak állnak. Ez a körülmény a lelőhelyeket veszélyezteti. A lelőhelyek másik része külterületre esik, a területen folyó mezőgazdasági hasznosítás a lelőhelyeket nem veszélyezteti.

a) A Gölle felé vezető út keleti oldalán építés céljára, agyagkitermelés közben avar sírokat találtak. A lelőhely nagy kiterjedésű, a régészek a feltárt 10 síron kívül további 200- 300-at valószínűsítettek a területen.

b) Ezen a régészeti lelőhelyen különlegesen nagy kiterjedésű, középkori település nyomaira bukkantak.

c) A lelőhely belterületi kertterületen helyezkedik el, mely őskori; a lengyeli kultúrához tartozó nép temetkezési helye volt.

d) Óskori temetkezési hely, melynek kora a c). pont lelőhelyével azonos.

e) A községi temetőhöz vezető út jobb oldalán, a b) pont lelőhely keleti oldalán, kerültek elő a lengyeli kultúrára utaló településnyomok.

f) késő római kori sír nyomait azonosították. A terület közelében meghatározatlan korú vasüllő is előkerült.

g) A régészeti lelőhely az f) pont szerinti lelőhelytől északra a vízfolyás (árok) északi részén helyezkedik el. Itt őskori (urnamezős kultúra) kerámia töredékek és ütő, csiszoló eszközök maradványai kerültek elő, ezek kora azonosíthatatlan.

Helyi védelem alatt álló épületek és egyéb objektumok

Csoma Község Önkormányzat Képviselő-testületének Csoma Helyi Építési Szabályzatáról szóló 7/2006.(IV.19.) önkormányzati rendelete 23. § (1) bekezdésében annak 1. mellékletében felsorolt helyi művi értékeket nyilvánítja védetté, illetve annak további bekezdéseiben szabályozza az azokkal kapcsolatos bármintemű építési munkákat.

1. melléklet a 7/2006. (IV. 19.) önk. rendelethez

1

SSZ	név	cím	hrszt
1	Kereszt	Kossuth L. u. 107. előtti közterület	157.
2	Kereszt	Kossuth L. u. 33. előtti közterület	152.
3	Kereszt	Temető, Kápolna előtere	050.
4	Vasútállomás épülete	Vasútköz nyugati kanyarulata	070.
5	Lakóház	Kossuth L. u. 89.	168.
6	Könyvtár épülete	Kossuth L. u. 28.	126.
7	Kapos folyó hídja	Kapos folyó	076.

1 1908-ban által állítatott kereszt a régi fő út mentén, a jelenlegi Kossuth L. u. végén. Különösen szép a gazdagon díszített alapzaton álló Szűz Mária. Anyaga homokkő. Az egyetlen felírt csomai feszület.

2 A szépen karbantartott, festett feszület, valamint környezete (támfal). Készítésének ideje bizonytalan, mivel a szövegmező teljesen megsemmisült, ideje a XIX. század végére, XX. század elejére tehető. Anyaga: Homokkő.

3 A jól karbantartott feszület. Készítésének ideje bizonytalan, feltételezhetően a XIX. század végén, XX. század elején létesült. Anyaga: Homokkő.

2

3

4

4 A Szabadival közös, fontos vasúti rakodóállomás, egy emeletes épülete, mely a XIX. század végén épült, igen szép arányú épület, mely eredeti stílusjegyeit máig megőrizte. Vasúttörténeti érték. A vasútállomáson a személyforgalom az elmúlt években jelentősen lecsökkent, félő hogy a kihasználatlan épület kellő figyelem híján tönkremegy.

5

5 Utcára merőleges gerincű lakóépület. Feltehetően a múlt század tízes éveiben épült. Falazata vegyes, részben tömés, oromfala égetett régi nagyméretű téglá. Ablakai eredeti formájukban maradtak meg. Homlokzatát az ablakok feletti vakolatképzés díszíti. Műszaki állapota jó, karbantartott. A környékre jellemző gazdaporta. Az eredeti oszlopos nyitott tornác sajnálatos módon később befalazásra került, így elvesztette a tájra jellemző egyik fő karakterelemét.

6

6 Utcával párhuzamos gerincű épület, korábban kisiskola, még korábban jegyzői hivatal. Jelenleg községi könyvtár és teleház. Feltehetően a múlt század első éveiben épült. Falazata régi nagyméretű téglá. Ablakai ugyan eredeti formájukban maradtak meg, de a funkciómódosulások miatt az utcafrontiak befalazásra kerültek, meglévő ablakaival a Kapos illetve a Zselic felé néz. Homlokzatán még látszik az eredeti díszes címer keretezés, illetve a kovácsoltvas zászlótartó.

7

7 Kőhíd. Építési ideje nem ismert, feltételezhetően a múlt század elején egy korábbi fahíd helyén létesült. Boltozatos, kő korlátokkal. A híd a község címerében is szerepel.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

- Településközpont
- Kossuth Lajos utca
- Petőfi Sándor utca
- Gómbházas lakóterület
- Tervezett hétvégiházás üdülőterület
- Különleges területek
- Gazdasági területek
- Zártkertek

Településközpont

A település központja a Kossuth Lajos utcában, a Polgármesteri Hivatal környékén alakult ki. Itt található a művelődési-, és faluház is, ami előtti terület minőségibb, igényes köztérre alakítása szükséges jövőbeni feladat.

A településrendezési eszközök alközpont kialakításának lehetőségeként a Széchenyi teret nevesítik, ahol közösségi létesítmények, társasház, nyugdíjsház tervezhető az egykor iskoának épült létesítmény helyén. A település „kapujában” félbemaradt építkezés nem valósult meg, fejlesztési lehetőségként kezelendő.

A központban található még az Orvosi rendelő, Kultúr terem, Kondi terem is, ami a terület központi szerepét erősíti.

Kossuth Lajos utca

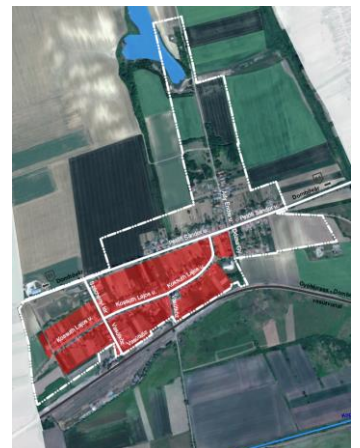

A főútról déli irányban ágazik le fűrtszerúen a Kossuth Lajos utca, melyre további két utca, a Dózsa György utca és a Vasútköz csatlakozik. A Petőfi utca és a Vasútállomás kapcsolatát teremti meg a Széchenyi tér.

A területet laza beépítésű, lakóházai nagyrészt földszintesek. Az ingatlanokhoz nagy kiterjedésű kertterületek tartoznak.

A kialakult telekformát a szalagtelkes forma jellemzi. Az udvarok elrendezése a térségre jellemző ún. soros udvar, ahol az utcáfronton épült lakóházak mögött helyezkednek el a melléképületek. Közvetlenül a lakóház mögött van az úgynevezett nyári konyha, mely nyári időszakban a ház lakóinak fő tartózkodási helyeként is szolgált. Ezt követik az állattartás épületei, a sertés és a baromfi ólak, majd távolabb az istállók, és a csűr, ezek többsége ma már használaton kívül van. A melléképületek és a lakóházak összeépítése inkább, a régebbi portáknál gyakori, az újaknál ritkább.

A lakóházak kora erősen megoszlik, az idősebb lakóházak a Kossuth utcában találhatóak, ez volt a község korábbi főutcája.

Petőfi Sándor utca

A 61-es út csak később épült ki, ezért a Petőfi utcai házak is általában fiatalabbak.

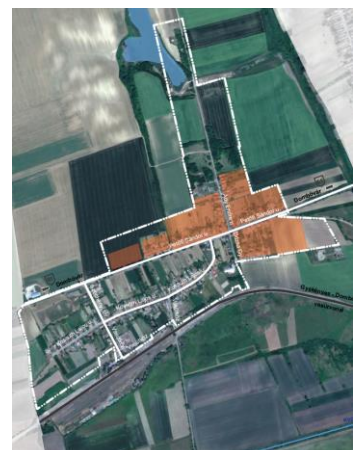
A területet a Kossuth Lajos utcára jellemző építészeti, településtörténeti karakterek jelennek meg. Laza beépítés, földszintes lakóházak.

A kialakult telekformát a szalagtelkes forma jellemzi, amihez nagy kiterjedésű kertterületek tartoznak.

Az udvarok elrendezésére jellemző az úgynevezett soros udvar, ahol az utcáfronton épült lakóházak mögött helyezkednek el a melléképületek.

Ezt követik az állattartás épületei, a sertés és a baromfi ólak, majd távolabb az istállók, és a csűr, ezek többsége ma már használaton kívül van.

A melléképületek és a lakóházak összeépítése, a régebbi portáknál gyakori, az újaknál ritkább.

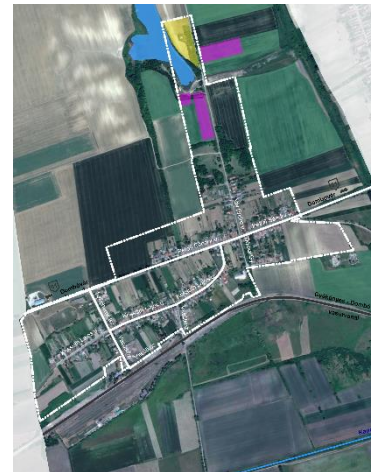

Tervezett hétvégi házas üdülőterület Gömbházas terület

A horgászturizmus céljára két területet jelölt ki a település rendezési terve. Mindkét helyen horgászházak, esőbeállók, tűzrakó-helyek építhetők, telepíthetők.

Az Ady Endre utca északi részén található a lakóterületek egy speciális területe, ahol a gömbházak épülhetnek. Az elmúlt években ezek építésére reális igény nem mutatkozott, eddig csupán egyetlen gömbház épült meg, amely jelenleg nem funkcionál.

Gazdasági-, Ipari területek

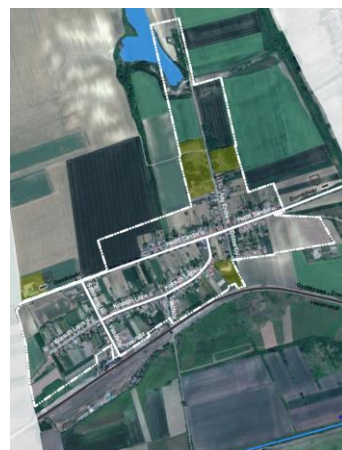
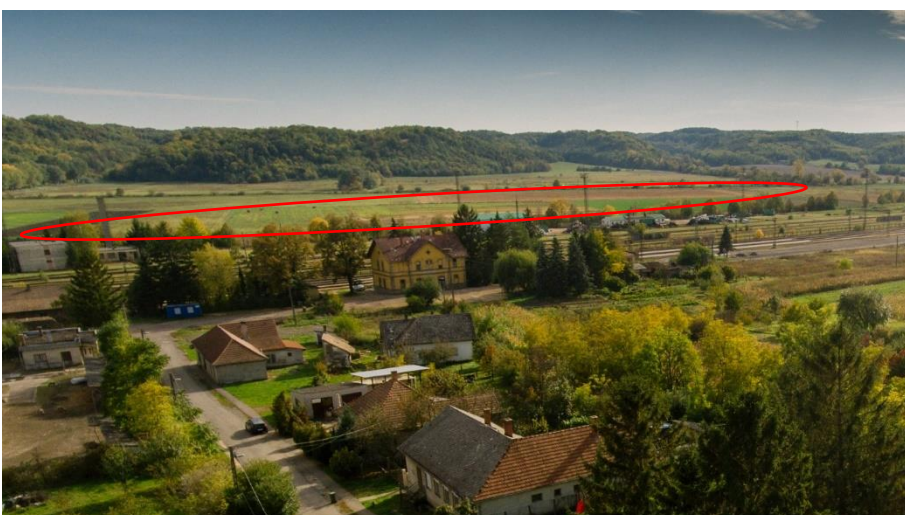
A mezőgazdasági fejlesztés területei jellemzően kialakultak. A gazdasági területek a település több pontjára szerveződtek. A MÁV rakodópályaudvar és környéke, a község északi része és az Ady Endre utca melletti területek. A lakóterületekhez és a horgásztóhoz közelebb is helyet kaphattak a környezetet kevésbé zavaró kereskedelmi, szolgáltató, míg a többi zavaróbb hatású mezőgazdasági, üzemi, illetve ipari területek messzebb helyezkednek el.

A 61-es főút északi részén az Agroschach Kft telepe, illetve a MÁV állomástól délre az úgynevezett kötő-bontó telep.

További két terület az Ady Endre és a Dózsa György utcában, belterületn található.

A Helyi Építési Szabályzat részben községképi, részben környezetvédelmi indokból beültetési kötelezettséget ír elő.

Különleges területek

A különleges területek körébe tartoznak a sportpálya és a tervezett szociális-létesítmény a Petőfi Sándor utca nyugati felén, illetve a temető a Petőfi Sándor utca keleti végén.

A temető és a sportterület bővítése nem indokolt, a reális igényeknek megfelelnek.

Az 1990-es évek elején megkezdett és félbe maradt iskola épületének szociális célú hasznosítása tervezett, ami mindezig nem realizálódott.

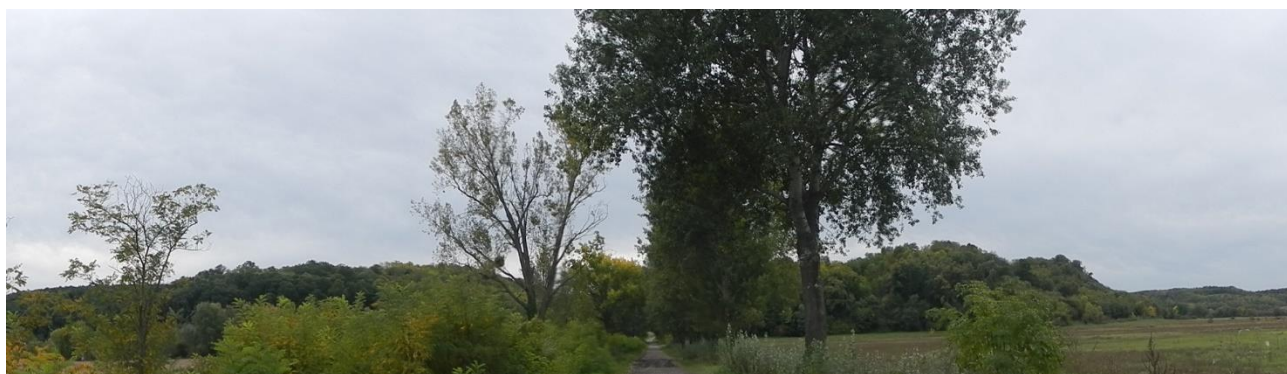

Zártkertek

A közigazgatási terület déli részén egy tömbben völgyekkel és utakkal tagoltan helyezkednek a kertterületek. Keleten a Nagy hegy, nyugaton az Ivánkai hegy, középpütt a Mihály hegy található. A terület tájképvédelmi terület övezetébe esnek, ahol a táj, a településkarakter megőrzéséhez kiemelt érdek fűződik. A Helyi Építési Szabályzat olyan beépítési előírásokat határoz meg, mellyel e területek építészeti értékei, hagyományai megőrizhetők.

A terület nyugati felén található a Jókut kápolna és motoros zárándokhely. A községtől délre, az erdő szélén áll a közismertebb nevén Jókúti kápolna, a környékeliek részéről nagy tiszteletnek örvendő búcsújáróhely. Nevét a közelben eredő Jókút-forrásról kapta. A mai, 1948-ban épített modern stílusú épület helyén régebben egy fakápolna állt. Az épület tulajdonképpen csak szentély, előtte a szabadban elhelyezett padokon foglalhatnak helyet a hívek.

LAKOSSÁGI VÉLEMÉNYEK

A lakossági véleményt felmérő kérdőívet kitöltők valamennyien több mint 10 éve a településen laknak, jól ismerik azt. Az épített környezet szempontjából saját településüket a kérdőívet kitöltők több mint fele nyugodtnak tartja. Csaknem egyhangúan a szolgáltatások fejlesztésén és a hagyományok területén szeretnék fejlődést.

Az utcaképben fontosnak tartják a gondozott előkertek, a fasorok, a járdát és az autót elválasztó növényzét, a szükségesét, az egységes arculatú utcabútorok, valamint a megjelenő színek harmóniáját. Az épületek színezésében a nyugtató, pasztel színeket látnák szívesen.

Problémát jelent a településen a kialakítatlan vagy szűk járdák, az utcán parkoló autók, a nem egységes arculatú utcabútorok, építmények, a kevés növényzet.

Többnyire mindenki véleménye megegyezett, hogy a kerítések kialakításában sövény, kovácsoltvas, vagy valamilyen természetes anyagot (fa, kő) látna szívesen. A településképhez illő tetőformának a hagyományos formát, a nyeregvető megjelenésének valamilyen egyszerű módját tekintené legjobbnak.

A településképhez problémának tartják a rendezetlen utcaképet, a romos épületek meglétét, a növények hiányát, illetve a közterületek minőségét.

A meglévő házaknál értéknek tekintik, és az átépítés, felújítás során megtartandónak ítélik meg az épület arányait, a homlokzat színét, a lábazat anyagát, illetve a homlokzat díszítéseit.

A lakosok büszkék a hagyományos épületeikre, azoknak a környezetükbe illő felújítására, illetve az azt körülvevő gondozott, rendezett, tiszta környezetre, kertre.

A településre látogatóknak mindenképpen bemutatandó értékek közé sorolták: a templom és harangláb, a vasútállomás, a Jókuti kápolna, a Csomai horgásztó, a Kapos híd, a halomsírok, temető.

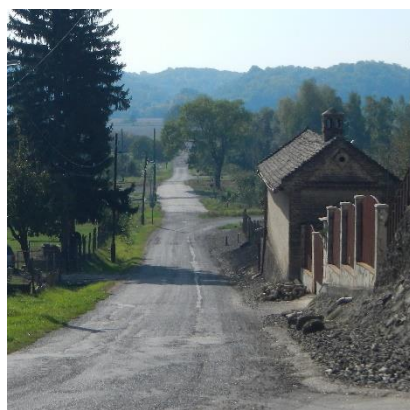

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Mint minden településnél, Csoma esetében is figyelni kell a települést meghatározó látványára, annak hangsúlyos elemeire. A település-, és utcaképet összességében annak rendezettsége jellemzi, határozza meg. A közterületek és a lakóházak gondozottsága, zöldterelők kapcsolata.

Ez a fejezet ajánlásaival megpróbál segítséget nyújtani, építészeti útmutatóul szolgálni a mára már kialakult, Csomát meghatározó jellemző településképeinek minőségi formálásához, megtartásához.

Az itt bemutatott általánosabb ajánlások nagyrészt hasonlóak a környék többi településeinek építészeti útmutatójához, mégis minden falu egyedi szerkezettel, hagyománnyal és történelemmel rendelkezik, ezért egyedi irányvonalak is szükségesek, amelyek ugyancsak bemutatásra kerülnek.

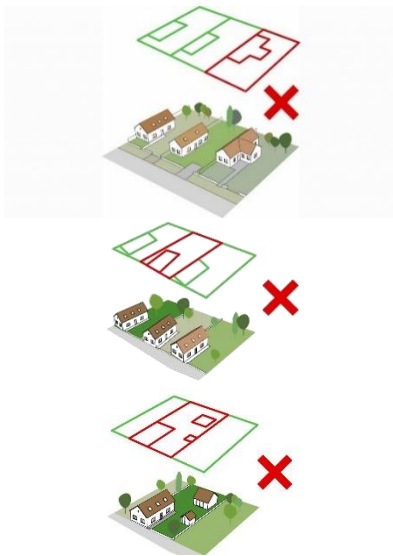
Településközpont

Csoma településközpontjában nem sok épület található. Ebben az épületben több intézmény is helyet kapott.

A településközpontok intézményterületeinek beépítése egyedi, sajátos feladat. Az ott elhelyezendő építmények funkciója megköveteli az egyedi foglalkozást, mind telepítésben, mind a többi építési paraméterek meghatározásában. Ebben az esetben is fontos feladat, hogy az ott elhelyett, illetve elhelyezni kívánt építmény illeszkedjen a településképhez, ne rontsa annak összhangját, látványát.

Kossuth Lajos utca

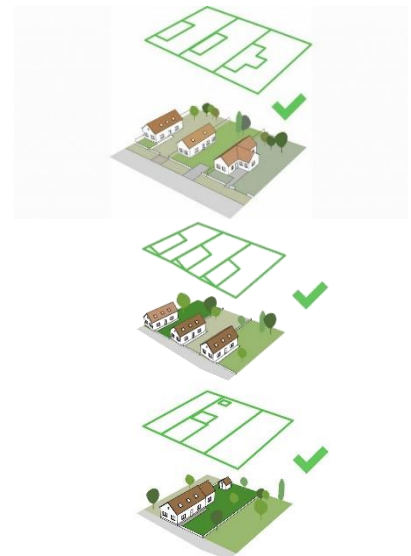

Telepítés

A családi házak telepítése oldalhatáron álló. Az épületek a telkek K-i felére tájoltak, ami megtartása javasolt. Az indokolatlanul, nagymértékben hátrahuzott családi ház építése nem javasolt.

Az utcára nem merőleges telekhatár esetében, a kialakult állapothoz igazodóan az épületet javasolt oldalhatárhoz igazítani.

A melléképületeket a főépület vonalában az mögött, nem a telken szétszórva javasolt elhelyezni.

Magasság

A településrészen a családi házak magassága szinte azonos. Javasoljuk az új épületek esetében azok magasságát a kialakult településkép megtartása érdekében a meglévő házak magasságához igazítani.

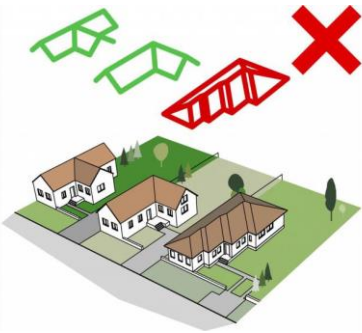

Tetőhajlásszög

A családi házakra jellemző a magastető közel azonos hajlásszöggel.

Javasoljuk a tetőhajlásszög megtartását, kerülve a túl alacsony, valamint a túl magas hajlásszög alkalmazását, mivel azok nem illeszkednek a kialakult utcaképhez.

Tetőforma

A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerűnek mondható. Javasolt az új házak építése estén a szomszédokat figyelembe véve tervezni, illeszkedni az utcaképre jellemző tetőformához.

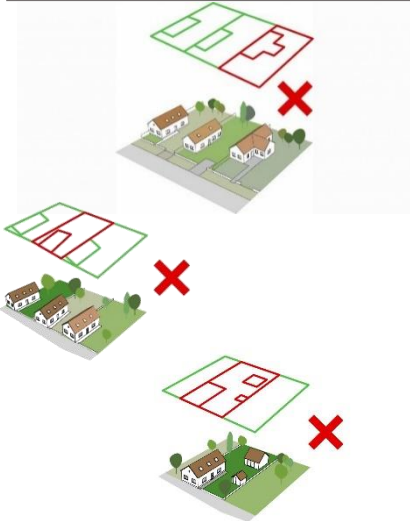
Anyaghasználat (színek)

Az épületek színezésére jellemző a világos, pasztel színek használata. A felújítások, és új építések esetén ajánlott azok használata.

A magastető csillogásmentes (matt), felülettel alakítandó ki, a településképhez illő, jellemzően piros, barna, grafit-szürke, vagy égetett cserép színben.

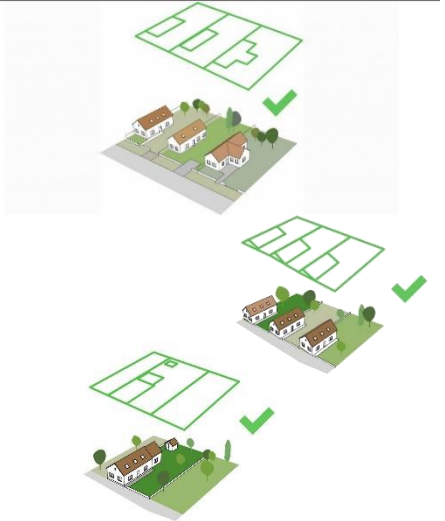
Petőfi Sándor utca

Telepítés

A családi házak telepítése oldalhatáron álló. Az épületek a telkek K-i, az Ady Endre utcában az É-i flére tájoltak, ami megtartása javasolt.

Az indokolatlanul, nagymértékben hátrahuzott, valamint a telek tengelyében a kialakult beépítéstől eltérő családi ház építése nem javasolt.

Magasság

A településrészen a családi házak magassága szinte azonos. Javasoljuk az új épületek esetében azok magasságát a kialakult településkép megtartása érdekében a meglévő házak magasságához igazítani.

Tetőhajlásszög

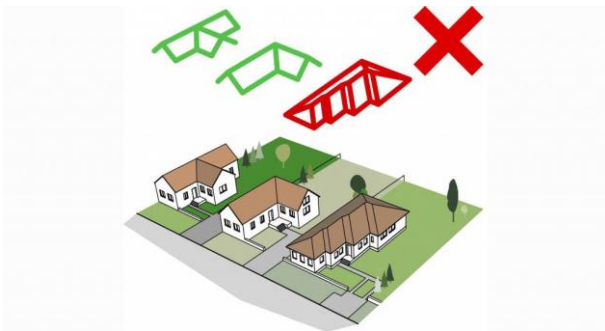
A családi házakra jellemző a magastető közel azonos hajlásszöggel.

Javasoljuk a tetőhajlásszög megtartását, kerülve a túl alacsony, valamint a túl magas hajlásszög alkalmazását, mivel azok nem illeszkednek a kialakult utcaképhez.

Tetőforma

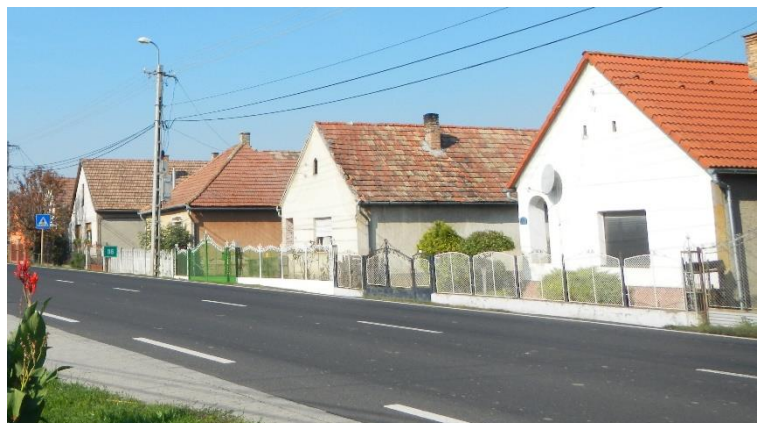
A településrészen lévő családi házak tetőformája egyszerűnek mondható., kerüljük nem a tájra jellemző bonyolult formákat. Javasolt az új házak építése estén a szomszédokat figyelembe véve tervezni, illeszkedni az utcaképre jellemző tetőformához.

Anyaghasználat (színek)

Az épületek színezésére jellemző a világos, pasztel színek használata. A felújítások, és új építések esetén ajánlott azok használata.

A magastetőt csillogásmentes (matt), felülettel alakítandó ki, a településképebe illő, jellemzően piros, barna, grafitzürke, vagy égetett cserép színben.

Tervezett hétvégi házas üdülőterület – Gömbházas lakóterület

Telepítés

A területek jeleng nincsenek beépítve, mezőgazdasági céllal hasznosítottak. A hétvégi házas üdülőterület a horgászturizmus céljára került kijelölésre. A lakóterületek egy speciális területe, ahol gömbházak épülhetnek. A helyi építési szabályzat alapján az épületek szabadon állóan helyezendők el. A területre javasolt beépítési terv készítése, figyelve a táj adottságaira.

Magasság

Az épületeket javasolt azonos magassággal a tájba illő módon kialakítani. A helyi építési szabályzat 4, illetve 4,5 méteres építménymagasságot ír elő az építési

Tetőhajlásszög

Javasolt a közel azonos hajlásszög, kerülve a túl alacsony, valamint a túl magas alkalmazását.

Tetőforma

Az új házak építése estén a már meglévő szomszédokat figyelembe véve javasolt a tetőformát tervezni. Amennyiben nincs mihez igazodni, javasolt szakmai fórumokon, szaklapokban, közeli településeken jó példák alkalmazása.

Anyaghasználat (színek)

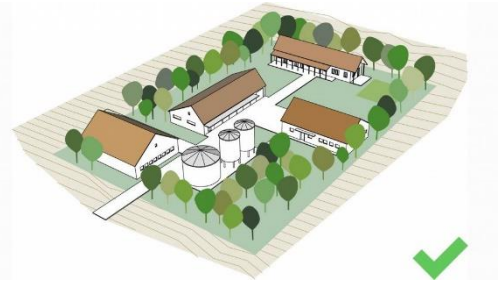
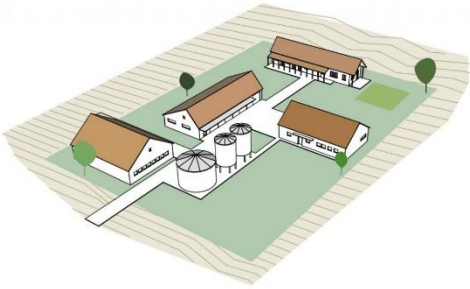
Az épületek színezésére az övezetek jellegéből adódóan tájba illő, világos, pasztel színek javasoltak. A magastető csillogásmentes (matt), felülettel alakítandó ki, a településképebe illő, jellemzően piros, barna, grafitszürke, vagy égetett cserép színben.

Különleges területek – Gazdasági területek - Ipari terület

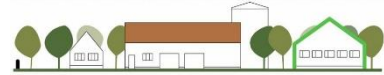
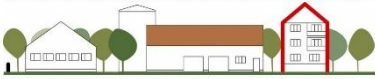
Telepítés

A területek jellege miatt ajánlott az épületek telepítése során a megfelelő növényzet szükségességével is tervezni. Figyelni kell magának a területnek (temető) védelmére, illetve a közvetlen közelben lévő lakóterületnek (iapri-, gazdasági területektől) a védelmére. A hatályos helyi építési szabályzat a gazdasági területekre vonatkozóan beültetési kötelezettséget ír elő.

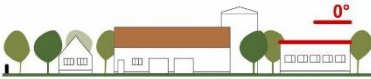
Magasság

A meglévő épületállományra, és a terület közvetlen környezetre figyelemmel javasolt az új épületek magasságának meghatározása, megtervezése.

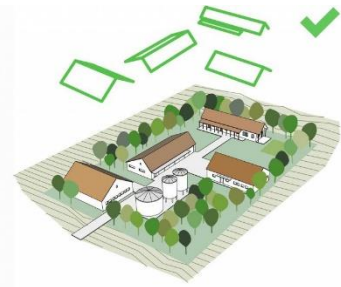
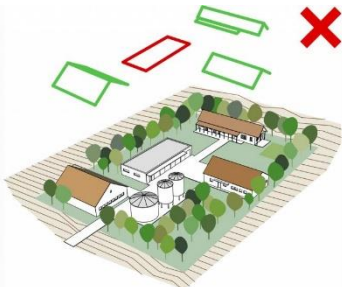
Tetőhajlásszög

A területeken a tető hajlásszöge igazodjon a már meglévő épületekéhez.

Tetőforma

A területek használatának jellgeből adódóan javasolt egyszerű tetőformák alkalmazása, a meglévő épületekhez illeszkedve.

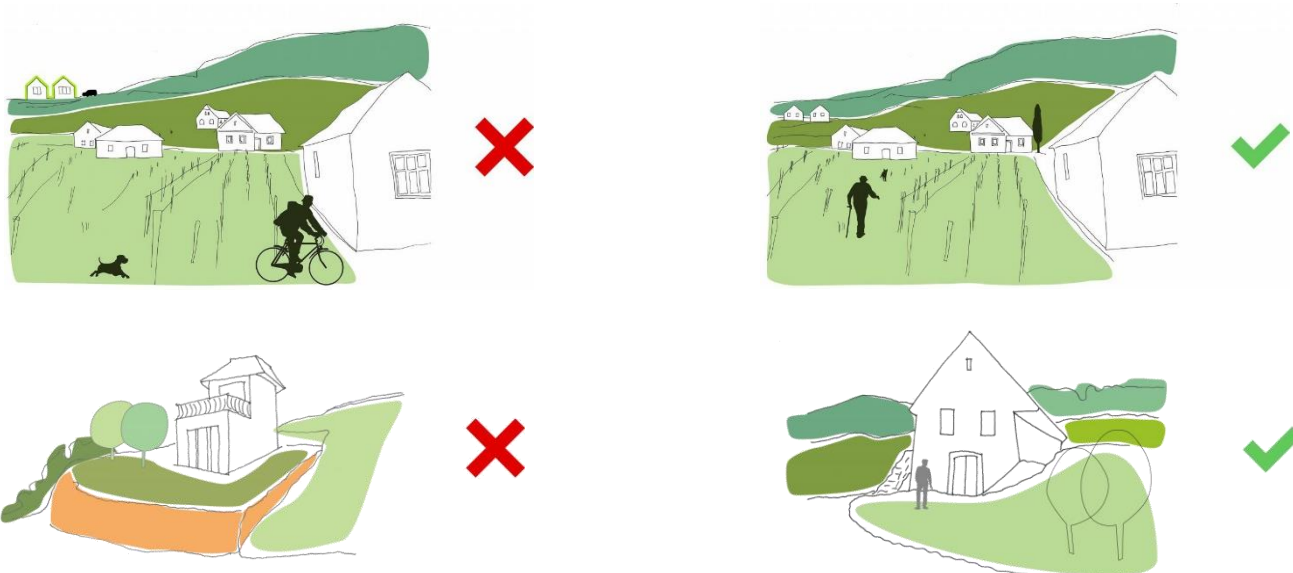
Anyaghasználat (színek)

Az épületek színezésére a világos, pasztel színek javasoltak. A magastető csillogásmentes (matt), felülettel alakítandó ki, a településképhez illő, jellemzően piros, barna, grafit-szürke, vagy égetett cserép színben.

Zártkertek

Telepítés

A táj szépségére, adottságaira figyelemmel az épületek elhelyezése során javasolt nagy figyelmet fordítani annak megőrzésére. Ne az épületek uralkodjanak a tájon, inkább „éljenek” azzal együtt.

Magasság – Tetőhajlásszög - Tetőforma

A zártkerben nem csupán a meglévő épített környezetre, hanem leginkább a természeti környezetre javasolt figyelni. Az új-, valamint a meglévő épületek esetében is azok magasságának, tetőhajlásszögének és tetőformájának meghatározása, megtervezése nagyon fontos feladata.

Anyaghasználat (színek)

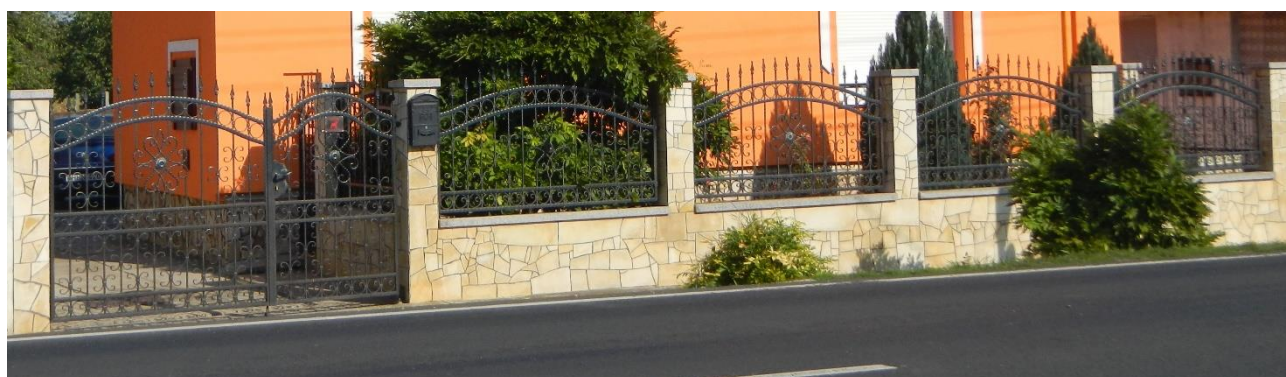
Az épületek színezésére a világos, pasztel színek javasoltak. A magastető csillogásmentes (matt), felülettel alakítandó ki, a környezetbe illő égetett cserép színben.

KERÍTÉSEK, KAPUK

A település portáin mindehol megjelennek. Szerepük az elkerítésen túl az adott telek védelme a behatolók ellen. Funkciójában a kerítés a telek területét a közterülettől, és a szomszédos telkek területétől választja el.

Az utcafront nagyon domináns elem a kerítés és kapu. Csomóra jellemző, hogy kerítéseknél az építőanyagok és stílusok kavalkádjá található. Magasságukra elmondható, hogy nem túl magasak, és általánosságban az áttört kerítések a jellemzők. A kerítések, kapuk állagának megóvása, karbantartása nagyon fontos feladat, hiszen a rozsdás, kopott kerítés ugyanolyan negatív hatással van, mint a lelakott romos ház, vagy a gazos udvar.

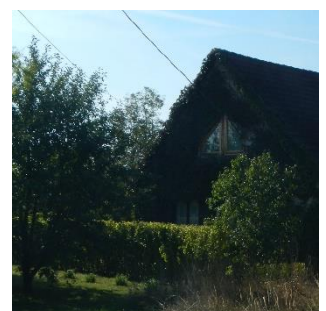
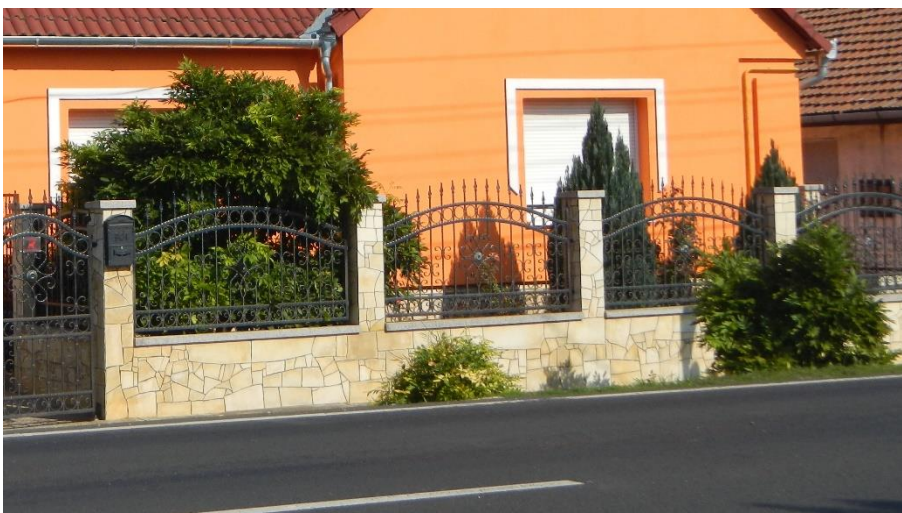

KERTEK

Az utca és utcakép hangsúlyos eleme az épületeken kívül az előkert, és az oldalkert azon része, amelyre rálátunk az utcáról.

Az előkertek minden esetben virágok (dísznövény) helye, az oldalkert ennél vegyesebb funkciót és képet mutat: pihenés, díszkert, parkolás területe. Zavaró hatást kelt, ha ezeken a részeken nem a tájra, és éghajlatunkra jellemző honos növényekkel telepítjük be ezeket a részeket.

HOMLOKZATKÉPZÉS

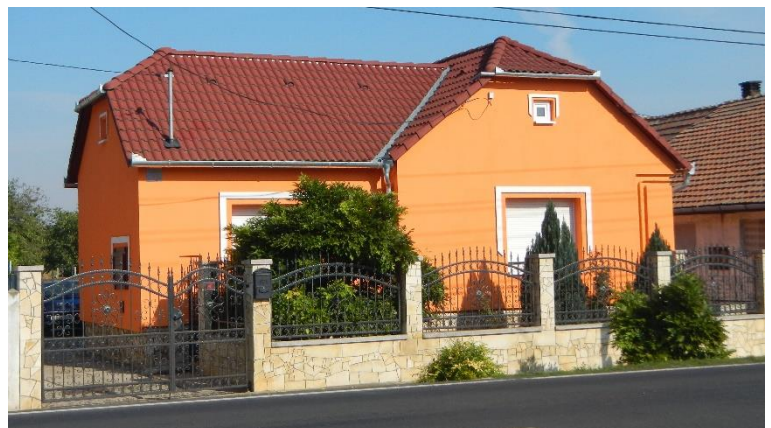

A településkép meghatározó eleme az utcafronton megjelenő épületek homlokzatképe. Figyelnünk kell azok karakterét meghatározó elemeire.

Ilyen meghatározó karakterelemek a homlokzati arányok megtrátása, a nyílászárók méretei, a tetőformák, a színezés, illetve a díszítő részletek.

Anyaghasználat tekintetében a természetes anyagok részesítendőek előnyben (kő, faburkolat, tégl, vakolt felület).

A településre jellemző a magas tetőforma, melynek héjalása sötétebb színű égetett agyag, világosabb színben agyagcserép vagy betoncserép javasolt.

RÉSZLETEK

A különböző korszakban épített épületek díszítésére jellemző az adott korban ott élő emberek egyénisége.

A korábban épült épületek díszei finomabb, részletesebb elemekkel rendelkeznek. Az épületek oromzatán egy vagy két díszített nyílás van, amelyek funkciója mára már az épület jelenlegi használatától függően megváltozhatott.

Később, az 50-es, 60-as években épült épületek díszítése egyszerűbb, jellemzőjük a geometrikus díszítőmotívumok.

UTCÁK, TEREK

A főútról, Petőfi Sándor utcáról déli irányban ágazik le fürtszerűen a Kossuth Lajos utca, melyre további két utca, a Dózsa György utca és a Vasútköz csatlakozik. Csomóra jellemző az oldalhatáron álló beépítési mód. Javaslat a kapubejáróknál a védett híd karakterének megjelenése.

A széles utcák mentén fasor húzódik, amelyek telepítése javsolt a keskenyebb (Ady Endre u.,) utcákban is figyelve az őshonos fajok megtartására.

A településképet javítása érdekében a meglévő légvezetékek földkábelre történő cseréje javasolt. Ugyancsak fontos az utcabútorok egységes kialakítása, településképbe illő módon történő megformálása, anyaghasználata, elhelyezése.

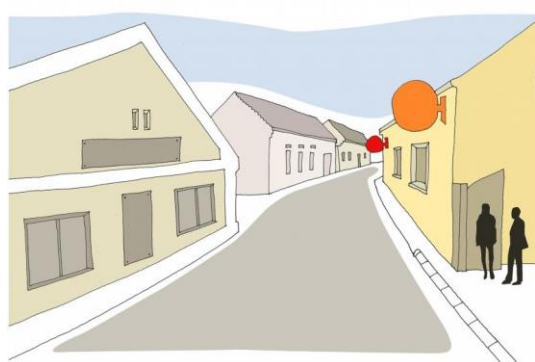

KERESZTEK

Kőkeresztek a településen több helyen is találhatóak, jellemzően közterületen. Az elmúlt 50 évben sajnos nem fordítottak rájuk nagyobb hangsúlyt, de az állaguk megőrzésére a helyi lakosok odafigyeltek. Építészeti értéket jelentenek, melyeket védeni kell, és a jövőben hozzájuk még méltó környezetet kell megteremteni.

HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A település adottságaira, természetközeli elhelyezkedésére figyelemmel a reklámfelületek megjelenésében ajánlott mind nagyságában, mind színében a visszafogottság, a harsány külső kerülése.

A településen nem jellemzőek a hirdetések és reklámtáblák, óriástáblák. A megjelenő reklámfelületek elhelyezése, formája is fontos szerepet játszik a település képének alakulásában. A reklámhordozó formájára, illetve elhelyezésére egységes mintát javasolt kialakítani. Fontos térelemek az utcabútorok: hulladékgyűjtők, padok, információs táblák, buszvárók (találunk jó példát a településen). Arra kell törekedni, hogy ezek az egész településen egységesek legyenek, stílusukat tekintve lehetnek hagyományos vidéki anyaghasználatúak, mint például a fa, kő, de elképzelhetőek modern formatervezett változatban is.

GÉPÉSZET

A közvilágítás nagyon fontos és meghatározó eleme a köztereknek. A településen a közvilágítás mindenhol megoldott, külön díszvilágítás viszont jelenleg nincs.

Sajnos a közművek és infrastruktúra-hálózati cégek a mai napig nem veszik figyelembe az eszközeiknek, építményeiknek telepítésénél a környezeti látvány zavartalanságát.

Ezek optikai „eltűntetésére” szükség van, amit vagy növényzettel történő takarással tudunk javítani, vagy olyan látvánnyal, ami elvonzza róluk a figyelmet. Megoldást jelent a vezetékek földkábelbe történő elhelyezése, illetve az eszközök földbe süllyesztése.

Nem csupán a közterületek, de a családi házak utcakép formáló megjelenésére is oda kell figyelniük. A mai kor jellegzetes kiegészítői az épületek homlokzatán megjelenő hírközlési eszközök vételi berendezései, a légkondicionáló eszközök kültéri egységei, illetve egyéb kiegészítő kellékek. Meg kell oldani utcaképi beillesztésüket, esetleg az épület más részén történő elhelyezésüket.

IMPRESSZUM

CSOMA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

7253 Csoma, Kossuth Lajos u. 34.

<http://www.csoma.hu>

onkormanyzat@csoma.hu

(+36) 82/579-025

Főpítész: Bánkuti Melitta

főépítész emailcíme:

bankutimelitta@freemail.hu

SZERKESZTETTE: Gáts András

SZÖVEG: Gáts András

FOTÓ: Gáts András, Luthár Kristóf

GRAFIKAI TERVEZÉS : Gáts András

FELHASZNÁLT FORRÁSOK:

SZÖVEG:

Csoma község településrendezési eszközei,

Készítette: Dr Fazekas Sándorné vezető

településtervező;

Csoma örökségvédelmi hatástanulmány és

javaslat, Készítette: Dr Fazekas Sándoré

vezető településtervező;

<http://www.csoma.hu>

<https://hu.wikipedia.org>

<https://magyarcimerek.hu>.

[https://www.geocaching.hu/caches.geo?id=](https://www.geocaching.hu/caches.geo?id=2750)

2750

<HTTP://WWW.VIDEKI-ELMENYEK.HU>

FOTÓ:

google maps, google street view;

google fénykép kereső;

<https://hu.wikipedia.org>

<http://mapire.eu/hu>

<https://magyarcimerek.hu>;

<http://alexbutor.hu>;

<http://tak.lechnerkozpont.hu>;

<HTTP://WWW.VIDEKI-ELMENYEK.HU>

Csoma, 2017.

